

Aktüel Kültür Dergisi / Kasım 2020 / Sayı 129 / Fiyatı 10 TL

İNSAN VE HAYAT

- BİR GÜN GİTSEK, BİR GÜN YAŞAYABİLİR MİYİZ?
- PANDEMİDE ALTERNATİF EĞİTİM
- MERİH'TEN İŞARET VAR!

GENÇ HAYAT
süzgeç
SİRKE

NESİLLERE SİRAYET EDEN DAVRANIŞ EPIGENETİK

MASKELİ TAVUK

Covid-19 salgını günlerinde, elimizden geldiğince kendimizi koruyoruz. Kolonya dökmeden elimize, maske takmadan yüzümüze, dışarıya çıkmıyoruz.

Can bu, kıymetli. Bir tane var elimizde, korumak gerekir değil mi? Ya hayvanlar? Onların da virüsten etkilendikleri söyleniyor. Peki, kaç kişi onları önemsiyor? Kendini koruduğu gibi onları da korumaya çalışıyor. Su söylenebilir: "Normal zamanda onları önemsemeyenler, şimdi mi önemseyecekler?" İstisnalar olmakla beraber insanoglu, kendinden başkasını önemsemez. Nitekim o istisnalardan bir tanesi de fotoğrafta görülüyor. Sahibi, kendini virüsten koruduğu gibi tavuğunu da koruyor. Kümesinden maskesiz çıkarmıyor.

TECHİZAT

Dünyada insanlar arasında farklar vardır. Kimileri zengin, kimileri fakirdir. Zenginler önden gider, yol kendinin zanneder. Fakir arkadan gelir, gittiği yolun kendine yeteceğini bilir. Bu fotoğrafa, dikkatimizi vererek bakalım. Fotoğraf, Hindistanın arka mahallelerinden bir manzarayı sunuyor. Muhtemelen virüs taraması için gelen görevliler dar sokaklarda dolaşıyorlar. Öndekilerin bütün teçhizatları tam; maske, özel kıyafet ve dahası... Arkada kalanlara bakın, maskeleri olduğu için bile şükretmeye hazırlar. Onlar geride kalıyor, teçhizatlılar önden ilerliyor.

(Uttar Pradesh/Hindistan)

DUA VE MASKE

Hayatta kalmak için ne gerekir? Ekmek, su, hava, toprak... Dünya hayatı için, bu saydıklarımızı genellikle yeterli olabilir. Fakat bu günlerde zor yetiyor. Çünkü malum salgın, ortalığı kasıp kavuruyor. İnsanların hayatta kalabilmek için ekmekten sudan daha fazlasına ihtiyaçları var; maske ve dezenfektan. Peki, ahiret hayatı için ne gerekir? Dua, ibadet. Resme şu açıdan da bakabiliriz. Her ikisini birleştirmek, en iyi çözüm olabilir. Önce eller açılır, dualar edilir.

Sonra maskeler takılır, gerisi Hazreti Allah'a havale edilir.

(Kabil/Afganistan)

bu da yayınlandı

Kütüphanelerdeki Ayaklı Kitaplar

Herkes kitap okur ama bazıları kütüphane okur. İşte bu bazılarını "ayaklı kütüphane", "canlı kitap", gibi isimler verilir. Fatih Sultan Mehmet Han, Fatih Külliyesi'ni imar ettirmeden önce Molla Hüseyin ve Molla Gürani gibi alimlerle birlikte zengin bir kütüphane kurar. Bu kütüphane önce Edirne'ye oradan da İstanbul'a taşınır. Fatih Sultan Mehmet Han fetihten hemen sonra Topkapı

Saray'ında ve Fatih Medrese 'sinde dört tane kütüphane yaptırır. Günlük beş akçe ücretle dört tane de hafız-ı kütüp tayin eder. Bunlardan biri de Molla Lütfi'dir. Hafız-ı Kütüp olduktan sonra Molla Lütfi, bu sayede pek çok değerli kitaptan değişik bilimleri öğrenme fırsatına sahip olmuştur. (Kasım 2017 sayımızda yayımladık.)

Enzimlerin Gizli Dünyası

Enzimlerin, canlı vücudunda faaliyet yürütebilmesi için, vücut sıcaklığının 40 derecenin altında olması gerekir. Ama endüstride kullanılan enzimlerde bu durum değişti. Mesela İran'da satılan deterjanların üzerinde "12 enzim var." ibaresi kullanılır. Ancak deterjan endüstrisinde kullanılabilecek en fazla 7 enzim vardır. Peki, İranlılar 12 enzimi nereden buldular? O da şöyle oluyor: Mesela

bazı proteazlar 20 derecenin altında etkinlik gösterirken, bazıları 20-40°C arası, bazıları 40-70°C arasında faaliyet göstermektedir. İran'da aynı deterjan, kullanıcı alışkanlıklarına bağlı olarak hem 40 derecenin altında kullanılır, hem de 70 derecenin üzerinde. Böyle geniş bir aralıktaki kullanılıncı içindeki enzim sayısı artar. Türkiye'de ise nispeten oturmuş bir kullanım alışkanlığı olduğu için 4-5 enzim türü yeterli olmaktadır.

(Temmuz 2018 sayımızda yayımladık.)

Yazıların devamını, ilgili sayılarımızdan ya da insanvehayat.com adresinden okuyabilirsiniz.

1) Kurban

Ağustos sayısındaki "Dünyanın Büyük Kurban Organizasyonları" başlıklı dosyanızı okudum. Ecdat zamanında "Her cana bir kurban" düsturuyla kurban kesilmesinden tutun, Pakistan'daki kurban arifesinde kurbanlıklara kına yakılıp çiçeklerle süslenmesine kadar, kurbanla alakalı farklı ülkelerdeki adet ve gelenekleri öğrendim. Ayrıca muhteşem anlatım tarzınızdan dolayı teşekkür ederim. Farklı ülkelerdeki kurban heyecanını bizzat kendim de yaşamış oldum. Yeni sayılarda da aynı heyecanı görmek bizi memnun edecek. (Seyfettin A. – Samsun)

2) En Güzeli

Uzun süredir derginin takipçisiyim. En güzel sayı hangi sayı diye sorsalar, cevap veremem galiba... Ayrıca İnsan ve Hayat Kitaplığı'ndan çıkan kitapları da yakından takip ediyorum. Özellikle "Helali Arama Stratejileri" kitabı hayatımıza ne çok şey kattı bir bilerseniz. Helal gıda ile ilgili yazılarınızın devamını bekliyoruz. Bir de "Sarı'nın İki Tonu" ve "Deniz Feneri" hikayeleri son aylarda aklımda kalan iki güzel çalışma oldu. Emeginize sağlık İnsan ve Hayat ekibi...

Covid-19'un Acı Tablosu

2020 yılı herkes için gergin geçiyor. Bunda en büyük pay, Covid-19 salgınının yaydığı korku ve tedirginlik havasına ait. Bir yandan, aşı bulundu bulunacak, denilerek insanlara umut aşılanıyor. Diğer yandan, henüz Covid-19 virüsünü tam olarak tanımış değiliz, denilerek umutlar, yerini tekrar gerginliğe bırakıyor.

Etkisini sürdürmeye devam eden virüs yüzünden 31 milyon kişi hastalandı ve nerdeyse 1 milyon kişi de hayatını kaybetti. Hastalığın kısa dönemde etkileri aşikâr. Uzun vadede nelere sebep olacak, hâlâ büyük bir soru işareti.

Washington Üniversitesi Kardiyovasküler Biyoloji Merkezi'nde yapılan araştırmada, Covid-19 hastası olup iyileşen hastaların bazılarının aylar sonra dahi nefes darlığı, göğüs ağrısı ve kalp çarpıntısı yaşama durumları incelendi.

Araştırmacılar, virüsün kalp kaslarına ciddi zararlar verdiğini tespit ettiler. Bu zararların, ilerleyen dönemde kalp ritim bozukluğu ve kalp yetmezliği gibi problemlere yol açabileceğini belirttiler.

Çalışmanın henüz kesinlik kazanmadığını, bunun için kapsamın genişletilmesi gerektiğini söyleyen Charles Murry, "Biz temel olarak doğduğumuzda var olan kalp kası hücreleriyle ölürüz. O yüzden kalp kası hücrelerinin

ölmesi, kalbin çalışmasında geri dönüşü olmayan hasarlara yol açabilir."

Tablo acı fakat gerçek. Bir acı gerçeği de Dünya Sağlık Örgütü'nden Dr. David Nabarro dile getirdi. Dünyanın henüz Covid-19 salgınında yolun başında olduğu uyarısını yaptı.

Dr. Nabarro: "Hiçbirimiz böyle bir şeyi tasavvur edemezdik. Durum bilim kurgu senaryolarından daha korkunç ve daha başlangıcındayız."

Koronavirüs salgınının sadece dünyayı resesyona sürüklemeyeceğini söyleyen Nabarro, şunları da ekledi: "Muhtemelen yoksulların sayısı iki katına çıkacak, yetersiz beslenen insanların sayısı ikiye katlanacak, yüz milyonlarca küçük işletmenin iflasına yol açacak, birçok gencin eğitim fırsatını elinden alacak devasa bir ekonomik daralmaya sürüklüyor."

Virüs, adeta tıka basa yiyip doymayan bir insan gibi.

Bir yandan insan vücudunu tahrip ediyor, diğer yandan ekonominin çarklarına saldırıyor.

Yine belirtelim ki tablo acı fakat gerçek. Ekonomi ile sağlık arasında kalan dünya insanı. İki leme çok fazla. Evde kalıp sağlığı mı korumalı, yoksa dışarıya çıkıp ekmek parası mı kazanmalı. Görünen o ki bir süre daha gergin yaşamaya çalışacağız, belki de alışacağız.

Köy mü, Şehir mi; Nerede Yaşamalı?

İnsan ne kadar şerefli bir varlık olursa olsun; bu, onu tuhaf olmaktan kurtaramıyor. Mesela, elinde olmayan şeylere çok istekli olması, elindekilerle yetinmeyi öğrenememesi, bunun en güzel göstergesi. Şehirdekiler, gürültüden, stres ve zaman yönetimindeki başarısızlıklardan, trafik çilesinden kaçmak istiyor. Köyde yaşayanlar da şehirlere gitmeyi düşünüyor. Onların zihnindeki fotoğraf şöyle; çocukların iyi eğitim alabileceği okullar, daha temiz ve nezih iş sahaları... Hepsi güzel, hepsi hoş fakat burada insanlara söylenmesi gereken tek bir şey var: Sizi tutan ne? Köydekiler şehre, şehirdekiler de köylere gidebilirler. Nitekim bunu yapanlar da var. Ancak şehirdekilerin çoğu, köye yerleşmeye kalkışamıyorlar çünkü biliyorlar ki yeterli altyapı yok. Köydekiler de aynı şekilde ancak burada birkaç fark var. Onlar, köydeki hayatın daha iyi olduğunu, organik beslenebildiklerini bilmelerine rağmen ekonomik gerekçelerle köylerinden ayrılmak durumunda kalıyorlar. Netice itibarıyla hayat, köyde de olsa şehirde de olsa kolay değil; hepsinin kendince zorlukları, meşakkatleri var. Mühim olan yaşanılan yerlerin şartlarına adapte olabilmek.

"Ay ve Mars Yüzeyini Delelim"

Dünya dışı hayat aramalarında suyun varlığı, hayatın olabileceğini gösteren delil olarak kabul ediliyor. Araştırmacılar bunun için hayatın, Mars ve Ay yüzeyinin altında olabileceğine odaklanmış durumdadır. Bu acayip fikri, Harvard'daki Astrofizik Merkezi ve Florida Teknoloji Enstitüsü'nden (FIT) önde gelen bir ekip ortaya attı. Harvard Astrofizik Merkezi'nden Profesör Avi Loeb, "Tıpkı Dünya'da petrol ararken yaptığımız gibi, Ay yüzeyinin altında hayat aramak için derinlere inen robotlar ve ağır makineler hayal edilebilir." diyor.

FIT'te astrobiyoloji alanında asistan Profesör Manasvi Lingam, Mars yüzeyinde büyük su kütleleri olmasa da yeraltında hayat formlarının var olabileceği göllerin bulunduğu inanıyor. Bu sebeple, "Mars yüzeyinin altında onlarca kilometre sondaj yapmamız gerek." fikrini destekliyor: "Hem Ay hem de Mars, yüzeylerinde sıvı su bulunmasını sağlayacak bir atmosferden yoksun. Ancak yüzeyin altındaki daha sıcak ve basınçlı bölgeler, hayatta kalabilmek için gerekli olan ortama, sıvı suda var olma şansı tanıyabilir."

Pandemide Alternatif Eğitim

Eğitimle ilgili işler yolunda gitmediği zaman, anne babalar olarak, çocuklarımız için etkili bir ders programı çıkartmamız gerekir. Böyle düşünenler için eğitimde pratik 7 yol...

BARBAROS DOĞAN

Sene 1879 Merih'ten İşaret Var!

KASIM 2020

sünger

Sirke

GEÇMİŞTEN
GELECEĞE
TAŞINAN ŞİFA
MELEK AKTÜRK

